

**15. ΠΑΡΑΤΑΞΗ – ΥΠΟΤΑΞΗ – ΑΣΥΝΔΕΤΟ ΣΧΗΜΑ – ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΘΕΜΑΤΩΝ – ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**

1. Κριτήριο 28120

Εκφώνηση: Στην περίοδο λόγου *«μέσα από την ανάγνωση ενός βιβλίου, με την επίσκεψη σε ένα μουσείο, σε ένα θέατρο, μέσα από ένα ταξίδι, αφιερώνοντάς του εν γένει ποιοτικό χρόνο.»*, με το ασύνδετο σχήμα ο συγγραφέας θέλει να:

- α. φορτίσει τον αναγνώστη σχετικά με τη γλώσσα των νέων
- β. τονίσει την αναγκαιότητα υλοποίησης των προτεινόμενων δράσεων
- γ. επιβεβαιώσει με παραδείγματα τη γλωσσική κρίση
- δ. προβληματίσει τον αναγνώστη για την εύρεση τρόπων άμυνας στη γλωσσική υποβάθμιση

Η επίδραση της επικαιρότητας και ο ρόλος των social media

«Οι υπολογιστές, το Διαδίκτυο, τα αγγλικά – με την ιδιότητά τους ως βασικής γλώσσας για την άντληση λέξεων – έχουν μπει για τα καλά στη ζωή όλων, και αυτό δεν αλλάζει. Αυτό όμως που μπορεί να αλλάξει είναι τα ερεθίσματα που προσφέρουμε σε ένα παιδί ώστε να το φέρουμε σε ουσιαστική επαφή με την ελληνική γλώσσα και τον ελληνικό πολιτισμό: μέσα από την ανάγνωση ενός βιβλίου, με την επίσκεψη σε ένα μουσείο, σε ένα θέατρο, μέσα από ένα ταξίδι, αφιερώνοντάς του εν γένει ποιοτικό χρόνο.»

Απάντηση: δ

2. Κριτήριο 28118

Εκφώνηση: Να εντοπίσετε το ασύνδετο σχήμα στην 3η παράγραφο του Κειμένου 1 και να σχολιάσετε τη σημασία του για το νόημα στο συγκεκριμένο σημείο.

Σε πρακτικό – προσωπικό επίπεδο ο αναλφάβητος αντιμετωπίζει τεράστιες δυσκολίες στην καθημερινή ζωή: δεν μπορεί να διαβάσει οδηγίες χρήσης, συμβόλαια, βιβλία, την ώρα στο ρολόι, πινακίδες, δεν μπορεί να ενημερωθεί για τίποτα που είναι σε γραπτό λόγο. Η επαγγελματική και κοινωνική του δραστηριότητα περιορίζεται δραματικά, αναπτύσσει σχέσεις εξάρτησης με τους άλλους και διακατέχεται από ανασφάλεια, σύμπλεγμα κατωτερότητας και φόβο.

Απάντηση: Το ασύνδετο σχήμα στην 3η παράγραφο συναντάται στη φράση: [...] «δεν μπορεί να διαβάσει οδηγίες χρήσης, συμβόλαια, βιβλία, την ώρα στο ρολόι, πινακίδες, δεν μπορεί να ενημερωθεί [...]». Ασύνδετο σχήμα στο απόσπασμα αυτό του λόγου μπορεί να θεωρηθεί 1) η συνεχής παράθεση με κόμμα (,) των

αντικειμένων της λέξης διαβάξει (κυρίως αυτή!): οδηγίες χρήσης, συμβόλαια, βιβλία, την ώρα στο ρολόι, πινακίδες όσο και 2) ο χωρισμός με κόμμα (,) των δύο κύριων προτάσεων του αποσπάσματος: «δεν μπορεί (να διαβάξει) ... δεν μπορεί (να ενημερωθεί)». Το ασύνδετο σχήμα και στις δύο περιπτώσεις χρησιμοποιείται, για να επεξηγήσει παραδειγματικά μερικές από τις ανυπέρβλητες δυσκολίες που αντιμετωπίζει ένας αναλφάβητος άνθρωπος, σήμερα αλλά και γενικά, στην προσωπική του και πρακτική ζωή. Με ένταση και έμφαση αποδίδονται πιο άμεσα, περιγραφικά και αναλυτικά τα αποτελέσματα του αναλφαβητισμού.

3. Κριτήριο 20255

Εκφώνηση: Πώς αντιλαμβάνεσαι ότι λειτουργεί η χρήση του ασύνδετου σχήματος στην 4η παράγραφο του Κειμένου 1;

Εξάλλου, οι μεγάλοι άνθρωποι είναι για την κοινωνία της εικόνας αόρατοι, εκτός αν έχουν φάει ξύλο στη διάρκεια μιας συγκέντρωσης διαμαρτυρόμενοι για τις πενιχρές τους συντάξεις ή αν τους έχουν κακοποιήσει αδυσώπητοι ληστές. Κανείς δεν είναι περίεργος για τις ιστορίες τους, κανείς δεν προσπαθεί να επωφεληθεί από την περιφρονημένη εμπειρία τους και τέλος, και κυρίως, κανείς δεν νοιάζεται για την ΜΟΝΑΞΙΑ τους. Την μοναξιά, όπως έλεγε ο παππούς μου ο Δημήτρης, για να ξεχωρίσει την μοναξιά που σου επιβάλλεται από τη μοναξιά που επιδιώκεις.

Απάντηση: Με το ασύνδετο σχήμα ο λόγος γίνεται γοργός και απλός, αποκτά ζωηρότητα, κίνηση, παλμό, το περιεχόμενο δίνεται συνοπτικά, ενώ συμβάλλει στη συγκινησιακή φόρτιση του δέκτη.

4. Κριτήριο 20273

Εκφώνηση: Η σύνδεση στο απόσπασμα: «είτε δηλαδή να προσεγγίζει κανείς καθημερινά πράγματα με νέο τρόπο είτε να αναδεικνύει ασυνήθιστα πράγματα που διαφεύγουν της προσοχής των άλλων» (2η παράγραφος) μπορεί να χαρακτηριστεί:

- α. συμπλεκτική
- β. διαζευκτική
- γ. υποτακτική
- δ. πολυσύνδετη

Απάντηση: β

5. Κριτήριο 17161

Εκφώνηση: Στην περίοδο λόγου «Σε κάθε περίπτωση, η επόμενη δεκαετία αποτελεί εξαιρετική ευκαιρία ανάπτυξης συνεργασίας μεταξύ κυβερνήσεων, πολιτών, διεθνών οργανώσεων, επαγγελματιών, Ακαδημίας, μέσω μαζικής ενημέρωσης και του ιδιωτικού τομέα, ώστε τα επόμενα δέκα χρόνια να βελτιώσουν την καθημερινότητα των ηλικιωμένων,» (5η παράγραφος), **χρησιμοποιείται το ασύνδετο σχήμα, για να τονιστεί:**

- α. η αναγκαιότητα της μέριμνας για τους ηλικιωμένους
- β. η αναγκαιότητα και η δυναμική της συνεργασίας ποικίλων φορέων για τη βελτίωση της καθημερινότητας των ηλικιωμένων
- γ. η ποικιλία δράσεων για τη βελτίωση της καθημερινότητας των ηλικιωμένων
- δ. η ποικιλία των προβλημάτων των ηλικιωμένων

Απάντηση: β

6. Κριτήριο 17207

Εκφώνηση: Αφού λάβεις υπόψη σου το θέμα του Κειμένου 1 και τον σκοπό για τον οποίο γράφτηκε, να εξηγήσεις τη χρήση του προσώπου, της έγκλισης και του ασύνδετου σχήματος στο απόσπασμα της τέταρτης παραγράφου που ακολουθεί: «Να με νοιαστώ, να με προσέξω, να με γνωρίσω, να με αποδεχτώ, να με αγαπήσω, να με αγκαλιάσω, να με δυναμώσω, να με ενθαρρύνω, να με παρακινήσω, να με εξελίξω».

Λίγα λόγια για την αγάπη

Πέντε γράμματα. Πολλά νοήματα και ορισμοί. Ο καθένας την αντιλαμβάνεται, την αποκωδικοποιεί και την εκφράζει διαφορετικά. Ανάλογα με τον δέκτη της αγάπης μας είτε πρόκειται για πρόσωπο είτε για πράγμα ή κάτι πιο αφηρημένο, εκδηλωνόμαστε ποικιλοτρόπως.[...]

[...] Προσπαθούμε να κατανοήσουμε τι σημαίνει, τι είναι η αγάπη, πόσα πράγματα και έννοιες εμπερικλείει, πόσα άλλα συναισθήματα συνεπάγεται η αγάπη: τρυφερότητα, πάθος, ενθουσιασμός, χαρά, ικανοποίηση, ελπίδα, πίστη, εκτίμηση, συμπάθεια, θαυμασμός, αισιοδοξία, δυναμισμός, ευγνωμοσύνη, ελευθερία...

Τι πρόσωπο της δίνουμε; Τι εικόνες σχηματίζονται στο μυαλό μας; Πού ταξιδεύουμε στο άκουσμα της λέξης αγάπη; Πόσα «είδη» αγάπης υπάρχουν άραγε; Η αγάπη για τις τέχνες, για τη φύση, η αγάπη για τον άνθρωπο, για τα ζώα, η αγάπη για τη δουλειά μας, για μικροπράγματα της καθημερινότητας, η αγάπη για τα χρώματα, για τις λεπτομέρειες, η αγάπη για τους φίλους μας, για τους γονείς μας, για τα αδέρφια μας, η ερωτική αγάπη, η συντροφική αγάπη, η αγάπη για τον Θεό, η αγάπη για τη ζωή, η αγάπη για τον εαυτό μας, για την εξέλιξη και τη δημιουργία...Μπορούμε να ορίσουμε με πολλούς διαφορετικούς τρόπους την αγάπη, ανάλογα με το πώς την έχουμε μάθει, βιώσει, νιώσει, εκφράσει, αποδεχτεί.

Η αγάπη είναι κινητήριος δύναμη. Μας εμπνέει, μας εμψυχώνει, μας οπλίζει, μας ενθαρρύνει, μας ωθεί προς μια κατεύθυνση. Στην ψυχοθεραπεία ξεκινάμε πάντα με την αγάπη προς τον εαυτό. Με τη φροντίδα που

εσωκλείει η αυτοαγάπη. Να με νοιαστώ, να με προσέξω, να με γνωρίσω, να με αποδεχτώ, να με αγαπήσω, να με αγκαλιάσω, να με δυναμώσω, να με ενθαρρύνω, να με παρακινήσω, να με εξελίξω.

Να μη σταματήσω να με γνωρίζω, να με αγαπώ και να με εξελίσσω. Όταν τα πετυχαίνουμε αυτά, τότε είμαστε περισσότερο συνδεδεμένοι με τον εαυτό μας και μπορούμε να συνδεθούμε ουσιαστικά και πραγματικά και με τους άλλους. Και να τους αγαπήσουμε. Για αυτό που είναι. Όχι γι' αυτό που νομίζουμε πως είναι ή θα μπορούσαν να είναι ή θα θέλαμε να τους κάνουμε να είναι.

Στο κομμάτι της αποδοχής και της αγάπης του εαυτού μας χωλαίνει η κοινωνία μας. Τόσα χρόνια εκπαίδευσης, κοινωνικοποίησης, διδασκαλίας και κανείς δεν μας έμαθε πώς να αγαπάμε τον εαυτό μας και γιατί είναι τόσο σημαντικό. Ίσα ίσα, που πλανάται μια εσφαλμένη, γενικόλογη αντίληψη πως όποιος ασχολείται με τον εαυτό του είναι εγωκεντρικός, αλαζόνας, «παρτάκιας». Αναλόγως με το πώς ασχολούμαστε με τον εαυτό μας. Στο πλαίσιο της αυτοφροντίδας και της αυτοαγάπης μαθαίνουμε να ακούμε τα συναισθήματά μας, τις ανάγκες μας, πώς να θέτουμε στόχους και να οργανώμαστε, για να τους πετύχουμε.

[...] Σύμφωνα με έρευνες, αν, όταν φροντίζουμε τα φυτά μας, τους μιλάμε και τους «δείχνουμε αγάπη», θα τα βοηθήσουμε να αναπτυχθούν καλύτερα. Αν λοιπόν ένα λουλούδι είναι σε θέση να «ακούσει» αυτά που λέμε και να ανθίσει εισπράττοντας το μεράκι μας, τη φροντίδα που του δίνουμε, συλλογιστείτε πόσο μεγάλη μπορεί να είναι η δύναμη της αγάπης απέναντι σ' έναν άνθρωπο. Σαν τα λουλούδια κι εμείς. Χωρίς αγάπη, πώς θα ανθίσουμε;

Απάντηση:

Η χρήση α' ενικού ρηματικού προσώπου προσδίδει οικειότητα και εξομολογητικό – προσωπικό τόνο. Δηλώνει τις σκέψεις και τα συναισθήματα που βιώνει κάποιος, όταν αγαπά τον εαυτό του.

Η υποτακτική δηλώνει προτροπή, καθιστά το ύφος συμβουλευτικό και διδακτικό.

Το ασύνδετο σχήμα δίνει έμφαση, ζωντάνια και συναισθηματική φόρτιση στο λόγο. Τα συναισθήματα που υποδηλώνουν τα ρήματα δίνουν ροή και έναν ασθματικό ρυθμό στον λόγο.

7. Κριτήριο 14418

Εκφώνηση: Στην 3η παράγραφο του Κειμένου 1 να εντοπίσεις το ασύνδετο σχήμα και να εξηγήσεις συνοπτικά ποια πρόθεση του συγγραφέα εξυπηρετεί σε σχέση με την κύρια θέση του.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Γενικά, ο αριθμός και ο ρόλος που θα έχουν τα άτομα της τρίτης ηλικίας αποτελούν για το μέλλον μια σημαντική συνιστώσα, η οποία θα απασχολεί όλο και περισσότερο το κοινωνικό και οικονομικό γίγνεσθαι. Και είναι γεγονός ότι το επίπεδο του πολιτισμού της σύγχρονης κοινωνίας θα είναι άμεσα συναρτημένο με τον τρόπο αντιμετώπισης της τρίτης ηλικίας. Η ολοένα αυξανόμενη παρουσία και συμμετοχή των πολιτών τρίτης ηλικίας σηματοδοτεί μία νέα πραγματικότητα της οποίας χαρακτηριστικό σημείο είναι η ομαλή συμβίωση και συνύπαρξη όλων των ομάδων ηλικιών. Τα επόμενα χρόνια, εκτός από την εισβολή της υψηλής τεχνολογίας, την παγκοσμιοποίηση, τα διεθνή προσφυγικά και μεταναστευτικά ρεύματα, την κρίση των αξιών, εμπεριέχεται ως δυναμική συνιστώσα και αυτή η νέα πραγματικότητα για την τρίτη ηλικία, η οποία δεν μπορεί παρά να είναι

καλοδεχόμενη σε μια σύγχρονη ενομούμενη κοινωνία αλληλεγγύης και ανθρωπιάς. Οι νεότερες γενιές οφείλουν να κατανοήσουν τη σημασία των δεδομένων αυτών, που συνδυάζονται εύστοχα και με τη γνωστή λαϊκή ρήση – υπενθύμιση ότι «εκεί που ήσουν ήμουνα κι εδώ που είμαι θα 'ρθεις».

Απάντηση:

Ασύνδετο σχήμα: «εκτός από την εισβολή της υψηλής τεχνολογίας, την παγκοσμιοποίηση, τα διεθνή προσφυγικά και μεταναστευτικά ρεύματα, την κρίση των αξιών»

Πρόθεση του συγγραφέα σε σχέση με την κύρια θέση του: να αποδώσει με τρόπο συνοπτικό και περιεκτικό τις συνιστώσες/ νέες προκλήσεις που συνθέτουν την πραγματικότητα των σύγχρονων κοινωνιών, οι οποίες τείνουν να περιθωριοποιήσουν την τρίτη ηλικία, ενώ οφείλουν να αξιοποιήσουν το δυναμικό της και να σταθούν αλληλέγγυες προς αυτήν, αποδεικνύοντας τον πολιτισμό τους.

8. Κριτήριο 14943

Εκφώνηση: Η γλωσσική διατύπωση κατανόησης των σκέψεων, αναγκών, επιθυμιών είναι:

- α. ασύνδετο σχήμα
- β. παρατακτική σύνταξη
- γ. υποτακτική σύνταξη

Απάντηση: α

αδιμπινίσης

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ